

SŁUŻBA

(Materiał ze zbiórki kształceniowej Hufca Harcerki SAD, wiosna 2012)

Służba – wielkie słowo. Każdy z nas wie, że w drużynie to podstawa. Czasami jednak na świadomości i wiedzy się kończy. Co zatem zrobić i jak, żeby się odbywała i przynosiła efekty? Poniżej znajdziecie materiał wypracowany przez drużynowe na zbiórce kształceniowej, a także trochę pomocnych informacji z różnych źródeł.

Na wstępie jeszcze kilka słów. Aby służba czy prace pożyteczne przyniosły efekty wychowawcze zuchy i harcerki muszą wiedzieć czego się podejmują i po co to robią. Służbą nazwiemy tylko to, co faktycznie jest potrzebne. Praca, która jest wykonywana tylko po to żeby ją wykonać, bez widocznego efektu nie przyniesie rezultatu.

Zuchy i harcerki muszą widzieć efekt swojej pracy – zebrane rzeczy dla zwierząt, wyprowadzone zwierzątko, posadzone drzewo, pomalowany płot, uradowane dzieci z zajęć, które się dla nich zrobiło. Cel drużynowego i przybocznego będzie inny. Ale nie opowiadamy o nim zuchom i harcerkom. Dzięki zadaniu staną się wrażliwe, nauczą się współpracować, staną się odpowiedzialne.

1. WARTA HONOROWA PRZY POMNIKU POWSTANIA WARSZAWSKIEGO

Cel:

- Uczczenie pamięci – służba Polsce
- Patriotyzm
- Praca z patronem
- Nauczenie szacunku
- Wyróżnienie harcerki (uświadomienie, że to nagroda) – poczucie ważności chwili.

Przygotowanie:

- Przekazanie informacji o historii Powstania Warszawskiego
- Co, to są warty honorowe, żołnierskie, jak należy się zachowywać
- Szkolenie z musztry
- Wybranie osób do warty – zasłużonych, dobrze umundurowanych

Podsumowanie:

- Podziękowanie za służbę

Treści pracy harcerskiej:

- Historia harcerstwa, Polski
- Praca z Patronem
- Obywatelstwo
- Sprawności związane z musztrą
- Praca z Prawem Harcerskim

2. SŁUŻBA NA RZECZ DZIECI – zajęcia z SAMARYTANKI

Cel:

- Zwiększenie wiedzy i umiejętności z zakresu samarytanki
- Otwarcie się na społeczność, jej potrzeby
- Zdobycie umiejętności prowadzenia zajęć dla innych
- Przekazanie wiedzy
- Praca zespołowa
- Wrażliwość na otoczenie

Przygotowanie:

- Zwiad – jak wygląda sytuacja w pobliskiej miejscowości? Czy są dzieci? W jakim wieku? Czy mają co robić? Do kogo można się zwrócić o pomoc w organizacji? Gdzie zorganizować zajęcia?
- Podsumowanie zwiadu i wspólne podjęcie decyzji o czy i jakie zajęcia chcemy zrobić.
- Przygotowanie samarytańskie – szkolenie, wymyślenie punktów, zebranie materiałów
- Przygotowanie się do pracy z innymi – jak mówić żeby dzieci słuchały, przerywniki, życie w małej miejscowości jak wygląda
- Wymyślenie sposobu przeprowadzenia zajęć
- Informowanie – plakaty, ksiądz, wójt, świetlica

Przeprowadzenie zajęć i podsumowanie z uczestnikami – dziećmi

Podsumowanie z harcerkami wykonanego zadania zespołowego

Podsumowanie w gronie kadry – osiągnięcie celów wychowawczych

W ramach cyklu: Samarytanki, Opiekunka dzieci, zwiady społeczne, sprawności obywatelskie

3. MALOWANIE PŁOTU W ZOO

Cel:

- Odpowiedzialność
- Praca na rzecz społeczności, w której mieszkam – poczucie wspólnoty

Przygotowanie:

- Kontakt z zoo – ile osób może to robić, czy zapewniają sprzęt czy trzeba go zorganizować, kiedy można podjąć działanie
- Podjęcie decyzji drużyną/gromadą że chcemy to zrobić
- Przygotowanie materiałów
- Poinformowanie rodziców – mogą to zrobić wspólnie z nami

Malowanie płotu

Podsumowanie – podziękowanie, zrobienie zdjęć, wycieczka do zoo.

Cykl: przyjaciel zwierząt, zootechnik, obserwator zwierzyny, sprawności z działu przyroda, dział przyroda w stopniach

4. POMOC OSOBIE STARSZEJ

Cel:

- Wrażliwość na ludzi
- Odpowiedzialność
- Systematyczność

Przygotowanie:

- Podjęcie decyzji, że chcemy się takiej służby podjąć. Uświadomienie z czym to się wiąże. Wcześniej wizyta w domu spokojnej starości lub innej instytucji pracującej z osobami starszymi
- Poszukiwania osoby, której można pomóc – kościół, znajomi, sąsiedzi, pomoc społeczna
- Kontakt z osobą i umówienie się na spotkanie. Na spotkaniu drużynowa i przyboczne ustalają zakres obowiązków, dni działania
- Ustalenie z zastępem grafiku działania

Pomoc osobie potrzebującej

W trakcie drużynowa, lub wyznaczona przyboczna musi nadzorować czy zastępy realizują to, do czego się zobowiązały.

Podsumowanie z drużyną, z zastępowymi.

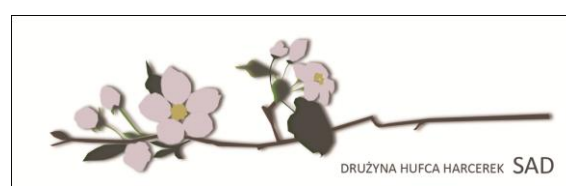
PRZYKŁADY – Pomysły służb i miejsca gdzie szukać

- 1 listopada – czyszczenie grobów, zapalanie zniczy, kwiaty na pomnikach
- Udział w akcjach społecznych
- Szlachetna paczka – przygotowanie drużyną paczki - <http://www.szlachetnapaczka.pl/>
- Zajęcia w świetlicy środowiskowej
- Bank Żywności – udział w zbiorce żywności, pomoc w magazynie, drużynowe – koordynacja. - <http://www.bankizywnosci.pl/>
- Roznoszenie paczek z kościoła
- Marzycielska poczta - <http://marzycielskapoczta.pl/>
- Zadania z centrum wolontariatu - <http://www.wolontariat.org.pl/>
- Towarzysz osoby niepełnosprawnej – dla starszych harcerki i harcerzy
- Pomoc przy dostaniu się na wybory
- http://ogloszenia.ngo.pl/organizacja_szuka_wolontariusza
- <http://otwock.pttk.pl/szlaki/malarze/> - malowanie szlaków w okolicach Otwocka
- tymczasowy dom dla królika - <http://www.kroliki.net/>
- pomoc przy dokarmianiu kotów w mieście
- zbieranie rzeczy dla schroniska dla zwierząt

PRACE POŻYTECZNE

Nie będę powtarzać czegoś co już ktoś napisał. Zajrzyjcie do skryptu Kursu Wodzów Zuchowych Trakt.

<http://sh.org.pl/images/dokumentySH/MetodykaZuchowa/KWZ/KWZ-pozyteczne-prace.pdf>

SŁUŻBA

Na podstawie „Sekrety dobrej drużyny”

„Wychowujemy więc przez pracę, której cel dla każdego jest oczywisty, a efekt namacalny. Jej sens wychowawczy polega na tym, że służy zarówno harcerzowi indywidualnie, jak i całemu zespołowi, drużynie czy szczepowi.

Rodzaj i cel prac zależy od wieku harcerzy, ich umiejętności, a także od poziomu rozwoju i stopnia świadomości zespołu.”

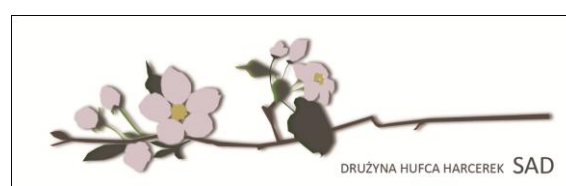
„Służby, dyżury, warty, pełnienie funkcji – wszystkie te formy zajęć obciążają harcerzy określonymi obowiązkami, ale równocześnie dostarczają im odpowiednich uprawnień. Dają określoną władzę, możliwość dysponowania pomieszczeniami, przedmiotami, a nawet ludźmi. Na czas służby, dyżuru lub wart harcerz staje się - w oznaczonym regulaminowo czasie i miejscu – osobą samodzielnie podejmującą niezbędne decyzje.

Pełnienie tych ról uczy odpowiedzialności, a jednocześnie służy zaspokojeniu potrzeby dominacji nad innymi. (...) Najlepiej jest, gdy służba, dyżur lub funkcja umożliwia osiągnięcie satysfakcji z posiadania władzy, a jednocześnie zobowiązuje do świadczeń na rzecz tych, którzy jej podlegają.”

Rodzaje służb:

- Służby honorowe – przy miejscach pamięci narodowej, przy grobach, pomnikach, obeliskach. Udział w pocztach sztandarowych. Służba ta jest zawsze nagrodą i wyznacza się do niej wyróżniających się harcerzy.
- Służby porządkowe
- Służba informacyjna
- Służba sanitarna
- Służby specjalistyczne – łączności, patrole przeciwpożarowe
- Warty – podstawowym zadaniem wartowników jest ochrona określonego obiektu lub terenu.

Czyny społeczne

„Wszelkiego rodzaju czyny społeczne harcerzy są sposobem kształtowania ludzi społecznie odpowiedzialnych, których działalność służy zaspokojeniu potrzeb ogółu; najpierw swojego zespołu, potem najbliższego środowiska, wreszcie dużych społeczności.”

„Bardzo ważna jest dobrowolność podejmowania czynów społecznych oraz unikanie monotonii przez dobieranie różnorodnych prac. Prace społeczne nie mogą być stosowane jako kara, a także nie wolno dopuszczać do sytuacji, które demoralizowałyby uczestników, kształtowały ludzi aspołecznych, cynicznych, obojętnych na potrzeby i problemy środowiska. W drużynach zuchowych forma ta przybiera postać tzw. prac pożytecznych. Przygotowują one dzieci do podejmowania w przyszłości czynów społecznych. Drobne, pożyteczne prace, na miarę możliwości zuchów, są więc pierwszym szczeblem społecznego działania.”

Rodzaje czynów społecznych:

- Sobie i rówieśnikom – zorganizowanie dla rówieśników balu karnawałowego, na którym sami harcerze się będą świetnie bawili. W szkole lub w pobliskiej świetlicy
- Innym – opieka nad kimś niedołączonym lub samotnym, pomoc koleżeńska w nauce
- Szkole – prace wynikające z potrzeb szkoły.
- Środowiska

Wskazówki metodyczne:

Czyny, akcje, prace społeczne i prace pożyteczne zuchów spełniają swoje funkcje wychowawcze pod warunkiem, przestrzegania następujących zasad:

- **Na miarę możliwości wykonawców** – dostosowanie do możliwości fizycznych i psychicznych uczestników. W miarę rozwoju dziecko może podejmować coraz trudniejsze zadania. Od wieku zależy liczba prac społecznych i długość ich czasu.
- **Wiedzieć po co** – harcerki muszą rozumieć sens zadania i wiedzieć, że jest ono potrzebne
- **Wszyscy decydują** – osobiste przekonanie, że praca jest potrzebna daje większą motywację a potem satysfakcję
- **Dobra organizacja** – służba musi być odpowiednio przygotowana, zaplanowana i wykonana
- **Satysfakcja osobista** – wykonane zadanie musi być nagrodzone. Na satysfakcję składają się: osiągnięty cel i społeczne uznanie.

PRZYKŁADY SŁUŻB

- malowanie płotu w ZOO
- zbieranie baterii i wymiana ich na róże podczas pikniku Dzień Ziemi, zasadzenie róż przy szkole
- opieka nad pomnikiem
- uczestnictwo w Międzynarodowym Dniu Dobrych Uczynków
- Biała służba
- pomoc powodzianom
- ZZ bierze udział w Letnich Igrzyskach Olimpiad Specjalnych
- Wyprowadzanie psów w schronisku
- malowanie szlaków turystycznych w górach
- malowanie szlaków turystycznych
- dla ZZ - zorganizowanie wyjazdu dla dzieci z domu dziecka w lato
- dla ZZ - pomoc w prowadzeniu schroniska w górach
- dla ZZ - obsługa spływu kajakowego dla osób niewidomych i głuchych
- pomoc starszym ludziom w sprzątaniu ogródków działkowych
- opieka nad kombatantem
- bycie przewodnikiem-wolontariuszem w muzeum powstania warszawskiego
- zbieranie żołędzi i kasztanów dla zwierząt w ZOO
- pomoc w bibliotece - oprawianie i sklejanie książek
- pomoc muzeum - zbieranie wywiadów z ludźmi
- pisanie do lokalnych gazet promujących region
- zajęcia dla dzieci z Lasek

opracowała:
phm. Patrycja Rumińska wędr.